

ER DET GODT ELLER SKIDT AT VÆRE TO- ELLER FLERSPROGET BARN OG UNG I SKOLEN I DANMARK?

Vi ved godt, det er firkantet at stille det sådan op. Og svaret er nok ikke så enkelt, som vi lægger op til. Lad os forklare:

Når betegnelsen to- eller flersproget bliver brugt, rimer det, i manges hoveder, på ballade, udfordringer i skolen, ressourcetsvage familier og manglende integration.

Det er en forståelse, der støttes af PISA Etnisk, som viser, at tosprogede elever er op til to år bagud i forhold til deres etnisk danske klassekammerater, og at færre tosprogede børn end etnisk danske påbegynder og gennemfører en ungdomsuddannelse. Endelig er det en forståelse, der støttes af medier og politikere, som tegner et billede af unge, der ikke integreres og reagerer negativt på et system, som de ikke føler forstår eller kan rumme dem.

Over for det paradigme står en forsknings- og undervisningstradition, der fokuserer på sprog og sproglig mangfoldighed som en ressource i sig selv, og som kritiserer ovenstående tankegang for at se to- og flersprogede børn og unge i et mangelperspektiv, hvor det at have et andet sprog end dansk som modersmål

er et problem. Sprog er nemlig en gave, som alle har med sig uanset baggrund. Og den gode undervisning og det gode møde med alle børn og unge skal handle om sprog og om sproglig udvikling. Et positivt fokus på sprog skaber opmærksomhed på de sprog, børnene mestrer, fremfor på alt det, de ikke mestrer. Man bliver opmærksom på ligheder og forskelle på tværs af sprog, og så får selvtilliden et ordentligt boost, når modersmålet pludselig får lov til at være med i klasseværelset.

Med dette in mente, hvad vil svaret så være på indledningens spørgsmål?

Kigger vi artiklerne igennem, bliver svaret et både/og.

Nogle forfattere mener: Ja, det er godt at være to- eller flersproget barn og ung i skolen i Danmark, fordi det er udtryk for en sproglig rigdom, som er adgangsbillet til læring og udvikling.

Andre forfattere mener: Nej, det er en udfordring at være to- eller flersproget i skolen, fordi man vil få det svært og opleve, at der sættes spørgsmålstegn ved, om man er en ressource eller et problem.

Viden om Literacy har behandlet følgende temaer:

Nr. 1: Læsning i alle fag
Nr. 2: Læseforståelse
Nr. 3: Læsning og IT
Nr. 4: Læsning, ordforråd og ordkendskab
Nr. 5: Læsevanskeligheder
Nr. 6: Læsning og skrivning
Nr. 7: Læsning og multimodalitet
Nr. 8: Tidlig skriftsprogstilgængelse

Nr. 9: Test og evaluering af skriftsprog
Nr. 10: Jordan læser
Nr. 11: Læse- og skriveteknologi
Nr. 12: Literacy
Nr. 13: Kære genre – hvem er du?
Nr. 14: Læs læser, læs!
Nr. 15: Lad os skrive om skriveidaktik
Nr. 16: Med strøm på...
Nr. 17: Skole i hjem – Hjem i skole
Nr. 18: På flere sprog

Svaret afhænger altså af de øjne, der ser.

I dette tidsskrift anlægger 16 skribenter hvert deres perspektiv på to- og flersprogede børn og unges læsning, skrivning og læring. Det handler om PISA Etnisk, det handler om sprogbaseret undervisning, det handler om store kommunale sprogindsatser, der skal gøre flere tosprogede børn skoleparate, det handler om de styringsdokumenter, der lægger rammerne for, hvordan pædagoger undervises i forhold til tosprogede børn i dagtilbud. Det handler om ny skolereform og tosprogethed, og det handler om, hvordan folkeskoleloven formidler et særligt syn på sprogundervisningen i folkeskolen.

Da det i sidste ende er sproget, der er omdrejningspunktet i dette tidsskrift, lader vi sproget komme til orde via små tekster, som er placeret mellem artiklerne.

Tak til Igor, Olga, Satu, Nushin og Pania for at beskrive ord eller vendinger – på bosnisk, russisk, finsk, persisk og engelsk – som de savner i det danske sprog, eller som har en særlig betydning for dem.

Og tak til Brian, dansker, tyrkisk gift og bosiddende i Tyrkiet, der ikke savner dansk den mindste smule.

Rigtig god læselyst

Henriette Romme Lund og Charlotte Skafte-Holm
Redaktører

Viden om Literacy nr. 18, september 2015

Redaktører: Henriette Romme Lund, Charlotte Skafte-Holm og Lene Storgaard Brok (ansvarshavende).

Tak til Maria Neumann Larsen, UCC, og Mette Ginman, UCC, for hjælp og inspiration i researchfasen.

Tryk: KLS Grafisk Hus A/S

Opsætning: Nanna Madsen

Korrektur: Kirsten Fobian Kovacs

Foto: Anders Hviid og Christian Lund

Tidsskriftet trykkes med støtte fra Undervisningsministeriets

Tips- og Lottomidler.

Viden om Literacy udgives to gange om året af Nationalt Videncenter for Læsning. Artikler og illustrationer må ikke eftertrykkes uden tilladelse fra Nationalt Videncenter for Læsning.

Kopiering fra Viden om Literacy må kun finde sted på institutioner eller virksomheder, der har indgået aftale med Copydan Tekst & Node, og kun inden for de rammer, der er nævnt i aftalen.

ISSN nr. 2245-2761
Nationalt Videncenter for Læsning
Titangade 11, 2200 København N.
E-mail: info@videnomlaesning.dk